

Savremeni politički sistemi

Pravni fakultet: II semestar, 2+1 časova sedmično

Sadržaj predmeta

1. Politika i politička nauka

- 1.1. Politika kao deo stvarnosti. Osnovni uvodni pojmovi: politika, zajednica, sukob, moć, vlast, autoritet, legitimitet, legalitet, država, politički proces, politički sistem
- 1.2. Proučavanje politike. Politička filozofija, politička teorija, politička nauka. Moderna politička nauka: nastanak i razvitak, predmet, naziv, discipline, metod, odnos prema drugim naukama
- 1.3. Politički sistem: pojam, tri aspekta, tri nivoa, klasifikacije, tipologije

2. Liberalna demokratija

- 2.1. Rađanje i razvitak modernog građanskog društva. Modernizacija i demokratizacija. Liberalizam i konkurentske ideologije modernog doba. Liberalno shvatanje slobode, države, prava, demokratije
- 2.2. Politički procesi i njihovi nosioci (subjekti): interesne grupe, političke partije, izbori i izborni sistemi, javno mnjenje
- 2.3. Političke institucije. Predstavnička demokratija i podela vlasti: parlament, izvršna vlast, sud

3. Četiri liberalno-demokratska politička sistema

- 3.1. Politički sistem Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske. Organizacija vlasti (parlamentarni oblik podele vlasti): Monarh, Parlament, Kabinet (Vlada)
- 3.2. Politički sistem SAD. Organizacija vlasti (predsednički oblik podele vlasti): Kongres, Predsednik, Vrhovni sud
- 3.3. Politički sistem Francuske Pete republike. Organizacija vlasti (mešoviti parlamentarno-predsednički oblik podele vlasti): Parlament, Vlada, Predsednik Republike Francuske
- 3.4. Politički sistem Nemačke. Organizacija vlasti (posebno značajan aspekt ove organizacije: post-totalitarni demokratski inženjering)

4. Savremeni svet i savremeni politički sistemi posle hladnog rata: interpretacija teorije svetskog sistema Imanuela Velerstina

- 4.1. Posthladnoratovska era: retorika ili zbilja
- 4.2. Nova nauka (epistemologija) i teorija svetskog sistema
- 4.3. Osnovni pojmovi teorije svetskog sistema
- 4.4. Posle hladnog rata: više ili manje demokratije
- 4.5. Kapitalizam, socijalizam, komunizam, postkomunizam
- 4.6. Alternativni scenariji budućnosti do 2050.

Udžbenik, šira literatura, režim studija

Udžbenik: Pavle Jovanović, Nenad Dimitrijević, Milan Popović, Savremeni politički sistemi, Drugo prošireno izdanje, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 1998, 472 strana. Ispitna pitanja formulisana su na osnovu ovog udžbenika. U ovom udžbeniku navedena je i Šira literatura koja se dodatno zahteva za najviše ocene. Šira literatura navedena je i dole u Literaturi po temama za prezentacije i eseje, a može se naći i na dve elektronske adrese, i to Papers, Commentaries i ostalo I. Volerstina (<http://fbc.binghamton.edu>), i knjige, programi i ostalo Milana Popovića (<http://www.milanmpopovic.info>).

Režim studija, nastave i ispita, posebno praćenje i proveravanje rada tokom, kao i formiranje ukupne ocene na kraju semestra: u skladu sa novousvojenim bolonjskim procesom i evropskim standardima, prilagođenim našim uslovima i mogućnostima, na osnovu odgovarajućih zaključaka i odluka Nastavno-naučnog veća Pravnog fakulteta.

Podela rada: Milan Popović prva i četvrta četrtina predavanja (gore pod 1. i pod 4.), Srđan Darmanović druga i treća četvrtina predavanja (gore pod 2. i 3.), Olivera Komar vežbe i drugi oblici rada sa studentima.

Literatura po temama za prezentacije i eseje

Prethodne napomene: 1) Literatura za ove teme odabrana je prema kriterijumu značaja ali istovremeno i faktičke dostupnosti; 2) Za svaku temu obavezno polazište je Udžbenik, a zatim i najmanje jedna (plus više) knjiga iz Šire literature (videti gore gde se sve može naći upućivanje na ovu literaturu), uz mogućnost stalnog širenja tog spiska na inicijativu studenta ili nastavnika odnosno asistenta, ali uvek uz prethodni dogovor i odobrenje nastavnika odnosno asistenta.

I. Politička filozofija i moderna politička nauka

1. ARISTOTEL I POLITIKA

Aristotel: Politika; Pitirim Sorokin: Društvena i kulturna dinamika; Enciklopedija političke kulture (EPK); Udžbenik.

2. NIKOLO MAKIJAVELI PRETEČA MODERNE POLITIČKE NAUKE

Nikolo Makijaveli: Vladalac; EPK; Udžbenik.

3. MAKS VEBER I MODERNA POLITIČKA NAUKA: TRI TIPA LEGITIMNE VLASTI

Maks Veber: Privreda i društvo; Mihailo Đurić: Sociologija Maksa Vebera; Ljubomir Tadić: Nauka o politici; Udžbenik.

4. KARL MARKS I MODERNA POLITIČKA NAUKA: KLASE I POLITIKA

Karl Marks: Dela, posebno Osamnaesti brimer Luja Bonaparte; EPK; Udžbenik

II. Sistemi organizacije vlasti

5. DEMOKRATIJA

Robert Dal: Dileme pluralističkih demokratija; Robert Dal: Demokratija i njeni kritičari; Đovani Sartori: Demokratija šta je to; EPK; Udžbenik

6. ŠEF DRŽAVE

Udžbenik; EPK; Šira literatura navedena u ovim izvorima

7. VLADA

Kao pod 6.

8. PARLAMENT

Kao pod 6.

9. IZBORNI SISTEM: VEĆINSKI I PROPORCIONALNI

Kao pod 6; plus Veselin Pavićević: Izborni sistemi i izbori u Crnoj Gori 1990-1996

10. FEDERALIZAM: PRINCIPI I OBLICI

Kao pod 6; plus Hamilton, Džej, Medison: Federalistički spisi; Ilija Vujačić: Federalistička alternativa

III. Posle hladnog rata

11. KOMUNIZAM I POSTKOMUNIZAM

Jovica Trkulja: Osvajanje demokratije; Srđan Darmanović: Real-socijalizam anatomija sloma; Milan Popović: Balkanska postmoderna 1-6: Žargon periferije, Posle hladnog rata, Politički aparthejd, Crnogorska alternative, Globalna prašina, Evropa-Antoaneta

12. POSLE HLADNOG RATA: VIŠE ILI MANJE DEMOKRATIJE

Udžbenik; Šira literatura navedena u Udžbeniku; plus Milan Popović: Dinamika ništavila: sociologija neslobode; Imanuel Volerstin: Uvod u analizu svjetskog sistema; Imanuel Volerstin: Opadanje američke moći; Zbignjev Bržežinski: Američki izbor

13. DEMOKRATSKE TRANZICIJE I KONSOLIDACIJE

Srđan Darmanović: Doktorska disertacija; Šira literatura tamo navedena, posebno Huan Linc i Alfred Stepan: Demokratske tranzicije i konsolidacije